

Att vara handledare

Välkommen till avsnittet Att vara handledare. Syftet med detta avsnitt är att du ska få inblick i vad det innebär att ha ett handledar/läraryppdrag. Avsnittet innehåller en beskrivning av lärandebegreppet samt återkoppling och bedömning. Interprofessionellt lärande och Peer learning berörs också.

Konstruktiv länkning (från engelskans "constructive alignment") är ett grundläggande begrepp inom pedagogik. Eftersom detta är ett centralt begrepp och ett grundläggande tankesätt vid planering av undervisning och handledning, är det viktigt för dig som handledare att känna till. Det innebär att det skapas en mening genom att valet av relevanta lärandeaktiviteter och att man bör hålla en linje mellan lärandemål, vald lärandeaktivitet och vald examinationsform. Det är viktigt att studenten är delaktigt i att aktivt konstruera sin egen kunskap.

Planering av en kurs utgår från de lärandemål som är fastställda för kursen. Lärandemål beskriver det studenten ska uppnå efter avslutad kurs. I en kurs där VIL/VFU ingår kan ett lärandemål exempelvis formuleras "Studenten ska efter avslutad kurs självständigt kunna motivera val av behandling och utforma en behandlingsplan". Du ska som handledare handleda studenten på ett sådant sätt att lärandemålen uppnås genom att välja lämplig läraaktivitet och genom att du i ditt handledarskap handleder till självständighet.

Kursen kommer att bedömas och/eller examineras utifrån lärandemålen. Har du i ditt handledarskap tänkt på att handleda till självständighet kommer studenten att bli bekväm i en examination som påminner om läraaktiviteter under sin VIL/VFU-period.

Läraaktiviteter är olika val av aktiviteter som designas för att stödja studentens möjlighet att uppnå lärandemålen. Det kan exempelvis vara anamnesupptagning med en patient vid ett nybesök, en uppgift under en laboration, utförandet av en venprovtagning, beräkning och tillverkning av lösningar, analys av prover och kontroller enligt metodbeskrivning.

Du ska använda det bedömningsinstrument som respektive utbildningsprogram har. Här är vikten av tydlig, konkret och sammanhållen dokumentation av största vikt. Om du är osäker på om du har tillräckligt med underlag för bedömningen av uppnådda lärandemål kontakta den som är studentansvarig eller motsvarande.

Den slutliga bedömningen, om studentens resultat är godkänt eller inte, görs alltid av examinatorn för kursen. Examinatorn utses av prefekten på den aktuella institutionen. Du som handledare ska förse examinatorn med underlag för uppnådda lärandemål. Studenten har vid underkänt resultat rätt att gå om den verksamhetsförlagda utbildningen en gång. För mer information se aktuell kursplan.

I ditt uppdrag som handledare gör du både en så kallad formativ bedömning och en summativ bedömning. Den formativa bedömningen görs över tid, det vill säga under hela den period som studenten har verkat inom den verksamhet där du handleder eller undervisar. Du ser studenten inom olika läraaktiviteter och ger återkoppling som stödjer studenten att utveckla sitt lärande och får studenten motiverad. I slutet av perioden gör du en summativ bedömning vilket innebär att du bedömer om studenten uppnått lärandemålen och utifrån detta skapar du ett underlag till examinatorn.

Återkoppling är en central del i handledningen. Syftet med återkoppling är att stärka studentens professionella och personliga utveckling. Att ge studenten kontinuerlig återkoppling på sin prestation ger studenten motivation till fortsatt lärande. Kvalitén på återkopplingen beror

inte bara på hur lång tid du avsätter utan även på vilket sätt du ger din återkoppling. Du kommer här få se två filmer med exempel på två situationer där handledaren ger återkoppling till en student. [Film] Hoppas att filmerna väckte några funderingar om återkoppling.

Sammanfattningsvis kan du som handledare tänka på **när** du ska ge återkoppling. Det kan vara i anslutning till en aktivitet efter att studenten själv fått reflektera över sin prestation men också på avtalad tid i efterhand. Du ska alltid tänka på att återkoppling ska ge studenten möjlighet att utvecklas och förändra något. Filmerna visar dig **hur** du som handledare kan gå till väga för att uppnå detta.

Var du ska ge återkoppling beror helt på de förutsättningar som verksamheten erbjuder men försök att hitta en avskild plats när du ger din återkoppling till studenten. Det ska vara tydligt för studenten att återkoppling ges och det ska även vara möjligt för studenten att ta till sig denna. Det är en fördel om flera studenter deltar under återkopplingen eftersom den även är en lärandesituation. I vissa situationer kan den dock ges individuellt.

Peer learning är en pedagogisk modell som innebär att studenter inom samma profession lär av och med varandra. Detta kan även ske i interaktion med andra inom samma profession. Peer learning innebär att studenten ansvarar för sitt eget lärande, problematiserar och reflekterar kring olika lärsituationer samt aktivt söker kunskap. Ett exempel på Peer learning är Studentenheter med Peer learning.

Patienten är utgångspunkten för studentens lärande. Studenterna arbetar i par och stimuleras att använda varandra som resurser för att utvecklas i sin kommande profession både teoretiskt och praktiskt. Studenten eller studentparet tar delansvar för ett begränsat antal utvalda patienter som de följer under vårdtiden. Studentparet samverkar med andra professioner för att träna på problemlösning vid olika patientsituationer. Studenten eller studentparet får en helhetssyn över patientens behov av vård och medicinsk behandling. På detta sätt främjas personcentrerad vård.

Interprofessionellt lärande är det som sker när individer lär över professionsgränserna. D.v.s. när två eller flera professioner lär med, av och om varandra för att förbättra samarbetet och kvaliteten i vården. Det är viktigt att de tre orden från definitionen: **med, av och om**, finns med för att det ska vara interprofessionellt lärande.

Lära med betyder att olika professioner lär tillsammans och man reflekterar tillsammans över vad det är man lärt. **Lära av** innebär att man lär av varandra - att lära om en annan profession ska man alltså göras av just den professionen. **Lära om**, det är alltså om varandras professioner som är "ämnet" för lärandet. Interprofessionellt lärande förkortas IPL. Det är viktigt att du som handledare synliggör det interprofessionella lärandet.

Varför är då interprofessionellt lärande viktigt? Specialiseringen inom hälso- och sjukvården och en åldrande befolkning ställer ökande krav på samverkan mellan olika yrkesgrupper. Att lära om andra professioner bidrar både till bättre samverkan inom hälso- och sjukvården och att den egna yrkesidentiteten utvecklas.

För att lära dig mer om Peer learning, klicka på länkarna till processerna CKU-uppstart.com och CKU-drift.com. Om du vill läsa mer om IPL rekommenderas en artikel av Sari Ponzer med fler publicerad i Läkartidningen.

